

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Anh hát em nghe khúc hát đồng quê
Cho lắng lại vui buồn muôn thưở
Cho mẹ thương con, cho chồng thương vợ,
Người không thương nhau có rất ít ở trên đời!
Anh hát em nghe về những con người
Sống với đất chết lẫn vào cùng đất
Chỉ để lại nụ cười chân thật,
Như hoa đồng cỏ nội nở rồi quên.
Những câu hát nhắc anh, những câu hát nhắc em
Ăn hạt gạo không quên người cày cuốc...
Bao vất vả gian lao đã có gì được hưởng,
Ai quên ai khuya sớm nhọc nhằn?

(Khúc hát đồng quê, Chữ Văn Long, Baocantha.com.vn, ngày 29/05/2010)

Câu 1. Xác định thể thơ của đoạn trích trên.

Câu 2. Theo đoạn trích, "Anh hát em nghe về những con người" như thế nào?

Câu 3. Nêu nội dung của các dòng thơ sau:

Những câu hát nhắc anh, những câu hát nhắc em
Ăn hạt gạo không quên người cày cuốc...

Câu 4. Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong các dòng thơ:

Anh hát em nghe khúc hát đồng quê
Cho lắng lại vui buồn muôn thưở
Cho mẹ thương con, cho chồng thương vợ,
Người không thương nhau có rất ít ở trên đời!

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của tình yêu thương trong cuộc sống con người.

Câu 2 (5,0 điểm)

Cảm nhận của em về vẻ đẹp của nhân vật anh thanh niên trong đoạn trích sau:

- Thôi, chấm dứt tiết mục hái hoa - Người con trai bất chợt quyết định - Bác lái xe chỉ cho ba mươi phút thôi. Hết năm phút rồi. Cháu nói qua công việc của cháu, năm phút. Còn hai mươi phút, mời bác và cô vào nhà uống chè, cho cháu nghe chuyện. Cháu thèm nghe chuyện dưới xuôi lắm. [...] Cháu ở đây có nhiệm vụ đo gió, đo mưa, đo nắng, tính mây, đo chấn động mặt đất, dự vào việc báo trước thời tiết hàng ngày, phục vụ sản xuất, phục vụ chiến đấu. Đây là máy móc của cháu. Cái thùng đo mưa này, ở đâu bác cũng trông thấy, mưa xong đổ nước ra cái cốc li phân mà đo. Cái này là máy nhật quang kí, ánh nắng mặt trời xuyên qua cái kính này, đốt các mảnh giấy này, cứ theo mức độ, hình dáng vết cháy mà định nắng. Đây là máy Vin, nhìn khoảng cách giữa các răng cưa mà đoán gió. Ban đêm không nhìn mây, cháu nhìn gió lay lá hay nhìn trời, thấy sao nào khuất, sao nào sáng, có thể nói được mây, tính được gió. Cái máy nằm dưới sâu kia là máy đo chấn động vò quả đất. Cháu lấy những con số, mỗi ngày báo về "nhà" bằng máy bộ đàm bốn giờ, mười một giờ, bảy giờ tối, lại một giờ sáng. Bàn báo ấy trong ngành gọi là "ốp". Công việc nói chung dễ, chi cần chính xác. Gian khổ nhất là lần ghi và báo về lúc một giờ sáng. Rét, bác ạ. Ở đây có cả mưa tuyết đấy. Nửa đêm đang nằm trong chăn, nghe chuông đồng hồ chỉ muốn đưa tay tắt đi. Chui ra khỏi chăn, ngọn đèn bão vặn to đến cỡ nào vẫn thấy là không đủ sáng. Xách đèn ra vườn, gió tuyết và lặng im ở bên ngoài như chỉ chực đợi mình ra là ào ào xô tới. Cái lặng im lúc đó mới thật dễ sợ: nó như bị gió chặt ra từng khúc, mà gió thì giống những nhát chổi lớn muốn quét đi tất cả, ném vứt lung tung... Những lúc im lặng lạnh cóng mà lại hùng hực như cháy. Xong việc, trở vào, không thể nào ngủ lại được.

(Lặng lẽ Sa Pa, Nguyễn Thành Long, Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2017, tr.183-184)

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Anh hát em nghe khúc hát đồng quê
Cho lắng lại vui buồn muôn thuở
Cho mẹ thương con, cho chồng thương vợ,
Người không thương nhau có rất ít ở trên đời!
Anh hát em nghe về những con người
Sống với đất chết lẫn vào cùng đất
Chỉ để lại nụ cười chân thật,
Như hoa đồng cỏ nội nở rồi quên.
Những câu hát nhắc anh, những câu hát nhắc em
Ăn hạt gạo không quên người cày cuốc...
Bao vất vả gian lao đã có gì được hưởng,
Ai quên ai khuya sớm nhọc nhằn?

(Khúc hát đồng quê, Chữ Văn Long, Baocantho.com.vn, ngày 29/05/2010)

Câu 1. Xác định thể thơ của đoạn trích trên.

Câu 2. Theo đoạn trích, "Anh hát em nghe về những con người" như thế nào?

Câu 3. Nêu nội dung của các dòng thơ sau:

Những câu hát nhắc anh, những câu hát nhắc em
Ăn hạt gạo không quên người cày cuốc...

Câu 4. Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong các dòng thơ:

Anh hát em nghe khúc hát đồng quê
Cho lắng lại vui buồn muôn thuở
Cho mẹ thương con, cho chồng thương vợ,
Người không thương nhau có rất ít ở trên đời!

II. LÀM VĂN (7,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của tình yêu thương trong cuộc sống con người.

Câu 2 (5,0 điểm)

Cảm nhận của em về vẻ đẹp của nhân vật anh thanh niên trong đoạn trích sau:

Anh hạ giọng, nửa tâm sự, nửa đọc lại một điều rõ ràng đã ngẫm nghĩ nhiều:

- Hồi chưa vào nghề, những đêm bầu trời đen kịt, nhìn kĩ mới thấy một ngôi sao xa, cháu cũng nghĩ ngay ngôi sao kia lẻ loi một mình. Bây giờ làm nghề này cháu không nghĩ như vậy nữa. Và, khi ta làm việc, ta với công việc là đôi, sao gọi là một mình được? Huống chi việc của cháu gắn liền với việc của bao anh em, đồng chí dưới kia. Công việc của cháu gian khổ thế đấy, chứ cất nó đi, cháu buồn đến chết mất. Còn người thì ai mà chả "thèm" hờ bác? Mình sinh ra là gì, mình đẻ ở đâu, mình vì ai mà làm việc? Đấy, cháu tự nói với cháu thế đấy. Bác lái xe đi, về Lai Châu cứ đến đây dừng lại một lát. Không vào giờ "ốp" là cháu chạy xuống chơi, lâu thành lệ. Cháu bỗng dưng tự hỏi: Cái nhớ xe, nhớ người ấy thật ra là cái gì vậy? Nếu là nỗi nhớ phồn hoa đô hội thì xoàng. Cháu ở liền trong trạm hàng tháng. Bác lái xe bao lần dừng, bóp còi toe toe, mặc, cháu gan lì nhất định không xuống. Ấy thế là một hôm, bác lái phải thân hành lên trạm cháu. Cháu nói: "Đấy, bác cũng chẳng "thèm" người là gì?"

- [...] Quê cháu ở Lào Cai này thôi. Năm trước, cháu tưởng cháu được đi xa lắm cơ đấy, hóa lại không. Cháu có ông bố tuyệt lắm. Hai bố con cùng viết đơn xin ra lính đi mặt trận. Kết quả: bố cháu thắng cháu một - không. Nhân dịp Tết, một đoàn các chú lái máy bay lên thăm cơ quan cháu ở Sa Pa. Không có cháu ở đấy. Các chú lại cử một chú lên tận đây. Chú ấy nói: nhờ cháu có góp phần phát hiện một đám mây khô mà ngày ấy, tháng ấy, không quân ta hạ được bao nhiêu phần lực Mĩ trên cầu Hàm Rồng. Đối với cháu, thật là đột ngột, không ngờ lại là như thế. Chú lái máy bay có nhắc đến bố cháu, ôm cháu mà lắc "Thế là một - hòa nhé!". Chưa hòa đâu bác ạ. Nhưng từ hôm ấy cháu sống thật hạnh phúc... (Lặng lẽ Sa Pa, Nguyễn Thành Long, Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2017, tr.185)

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HÀ TĨNH

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10
TRƯỜNG THPT CHUYÊN HÀ TĨNH
NĂM HỌC 2022 - 2023
Môn thi: NGỮ VĂN
Thời gian làm bài: 150 phút

Câu 1. (4.0 điểm)

Chuyện kể như sau:

Trong một giờ học, cô Donna hướng dẫn học sinh viết ra giấy những suy nghĩ của mình. Cô bé ngồi gần cửa sổ chăm chú viết những câu bắt đầu bằng cụm từ “Tôi không thể...”. Các em học sinh khác cũng viết: “Tôi không thể đứng đầu lớp được”, “Tôi không thể dậy sớm tập thể dục được”, “Tôi không thể sử dụng máy tính thành thạo”, “Tôi không thể nhịn đói được”, “Tôi không thể ở nhà một mình”,... Và cô Donna cũng viết: “Tôi không thể gọi mẹ John đến họp phụ huynh”, “Tôi không thể bắt Alan dừng lời lẽ thay nảm đấm”,...

Sau khi các em đã viết xong, cô Donna hướng dẫn học trò mang tất cả các tờ giấy đã viết bỏ vào một chiếc hộp, dẫn theo chúng ra ngoài, lấy một cái xèng từ phòng bảo vệ, đi đến góc sân chơi xa nhất và họ bắt đầu đào đất. Chiếc hộp “Tôi không thể” được đặt xuống cái hố và nhanh chóng bị lấp lại. Bọn trẻ cúi đầu nghe cô Donna đọc điều vãn:

“Các bạn thân mến, hôm nay chúng ta quây quần ở đây để tưởng nhớ đến Ngài “Tôi không thể”. Ngài đã có ít nhiều ảnh hưởng đến chúng ta. Tên của Ngài luôn được thốt ra ở mọi nơi: trường học, công sở, trong gia đình,... Hôm nay, chúng ta tiễn đưa Ngài “Tôi không thể” đến nơi an nghỉ cuối cùng. Ngài đã ra đi và để lại những người bạn cho chúng ta: đó là người bạn “Tôi có thể”, “Tôi sẽ” và “Ngay bây giờ tôi sẽ”. Họ không được nổi tiếng và dĩ nhiên là họ chưa mạnh mẽ, đầy quyền lực, nhưng đến một ngày nào đó nhờ các bạn mà họ sẽ trở nên nổi bật hơn. Xin Ngài “Tôi không thể” hãy an giấc nghìn thu và những người có mặt nơi đây hãy tiếp tục can đảm sống mà không có ông ấy”.

Giờ đây, đã qua nhiều năm, nhưng mỗi khi nghe cụm từ “Tôi không thể”, tất cả học sinh của cô Donna lại thấy hình ảnh đám tang năm ấy và nhớ rằng “Tôi không thể” đã chết.

(Phỏng theo First News, *Tuyển chọn những câu chuyện hay nhất Hạt giống tâm hồn*, NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 2020, tr. 24 - 25)

Dựa vào ý nghĩa được gọi ra từ câu chuyện trên, em hãy viết một bài văn nghị luận với tiêu đề: **Phía sau lời nói “Tôi không thể”**.

Câu 2. (6.0 điểm)

Bàn về truyện ngắn, nhà văn Tô Hoài viết: *Dựng nhân vật là điều khó khăn nhất đối với người viết*. Nhà văn Nguyễn Minh Châu lại khẳng định: *Dựng được một tình huống đặc sắc là vấn đề sống còn với người viết truyện ngắn* (Các nhà văn nói về văn, NXB Tác phẩm mới, Hà Nội, 1985).

Qua một số truyện ngắn trong chương trình Ngữ văn Trung học cơ sở, hãy bình luận các ý kiến trên.

HẾT

I. ĐỌC HIỂU:

Câu 1: Thể thơ của đoạn trích trên: Thể thơ tự do.

Câu 2: Theo đoạn trích, anh hát em nghe về những con người: Sống với đất chết lẫn vào đất/ Chi để lại nụ cười chân thật/ Như hoa đồng cỏ nội nở rồi quên.

Câu 3: Nội dung của hai dòng thơ:

“Những câu hát nhắc anh, những câu hát nhắc em
Ăn hạt gạo không quên người cấy ruộng”

- Nhắc đến đạo lý uống nước nhớ nguồn.

- Chúng ta hôm nay được hưởng thành quả luôn phải ghi nhớ công ơn những người đã tạo ra thành quả ấy.

Câu 4:

- Biện pháp tu từ: Điệp: Cho....

- Tác dụng:

+ Nhấn mạnh nội dung của những câu hát về những buồn vui trong cuộc sống. Qua những câu hát ấy bồi đắp thêm tình cảm gia đình trong mỗi chúng ta.

+ Tạo nhịp điệu cho bài thơ, tăng sức biểu cảm.

II. LÀM VĂN:

Câu 1:

Cách giải:

* **Yêu cầu hình thức:** Viết đúng hình thức của một đoạn văn khoảng 200 chữ.

* **Yêu cầu về nội dung:**

* **Xác định đúng vấn đề nghị luận:** Ý nghĩa tình yêu thương trong cuộc sống.

- Giải thích: Tình yêu thương là tình cảm chân thành giữa người với người, là sự sẻ chia, giúp đỡ, sự quan tâm, lo lắng giữa những con người trong cuộc sống.

- Ý nghĩa của tình yêu thương trong cuộc sống:

+ Tình yêu thương giúp con người vượt qua khó khăn thử thách trong cuộc sống.

+ Tình yêu thương giúp người gần người hơn, thu nhỏ những khoảng cách trong mối quan hệ xã hội.

+ Tình yêu thương là động lực giúp con người nỗ lực nhiều hơn.

+ Tình yêu thương trong một số trường hợp còn có khả năng cảm hóa những con người lầm đường lạc lối.

+ Người sống có tình yêu thương luôn được mọi người yêu thương, giúp đỡ và tôn trọng.

- Bàn luận:

+ Cần cố gắng hồi đáp tình yêu thương trong mỗi con người.

- + Phê phán những người chỉ sống ích kỉ, không biết suy nghĩ cho người khác.
- + Biết yêu thương và trân trọng tình yêu thương nhưng cũng cần đặt tình yêu thương vào đúng chỗ tránh trường hợp bị lợi dụng tình yêu thương vào những mục đích xấu.

Câu 2:

Cách giải:

1. Mở bài:

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm.
- Giới thiệu đoạn trích.
- Giới thiệu nhân vật anh thanh niên.

2. Thân bài

a. Công việc của anh thanh niên

- Đoạn văn là lời của nhân vật thanh niên, nhân vật chính trong truyện Lặng lẽ Sa Pa. Nhân vật thanh niên đó sống một mình trên núi cao, quanh năm suốt tháng làm việc với cây và mây núi ở Sa Pa.
 - Công việc của anh là làm khí tượng kiêm vật lý địa cầu. Nhiệm vụ của anh là đo gió, đo mưa, đo nắng, đo chấn động mặt đất và dự báo thời tiết hằng ngày phục vụ cho công việc chiến đấu và sản xuất.
 - Công việc của anh làm âm thầm, lặng lẽ một mình, báo về "ốp" đều đặn những con số để phục vụ sản xuất, chiến đấu. Công việc ấy đòi hỏi phải tỉ mỉ, chính xác, có tính trách nhiệm cao.
- => Hoàn cảnh sống khắc nghiệt, công việc gian khổ, vất vả. Đó là thử thách rất lớn nhưng anh thanh niên đã vượt qua hoàn cảnh ấy bằng ý chí, nghị lực và những suy nghĩ rất đẹp.

b. Phẩm chất của anh thanh niên được thể hiện qua đoạn văn

- Trước hết, anh thanh niên rất yêu nghề. Anh giới thiệu chi tiết từng loại máy, từng dụng cụ của mình cho ông họa sĩ và cô kĩ sư.
 - Là người có hành động đẹp: Một mình sống trên đỉnh Yên Sơn, không có ai đôn đốc, kiểm tra nhưng anh vẫn vượt qua hoàn cảnh làm việc một cách nghiêm túc, tự giác với tinh thần trách nhiệm cao. Dù thời tiết khắc nghiệt mùa đông giá rét mà anh đều thức dậy thấp đèn đi "ốp" đúng giờ. Ngày nào cũng vậy anh làm việc một cách đều đặn, chính xác 4 lần trong ngày, âm thầm, bền bỉ trong nhiều năm trời.
 - Người có phong cách sống đẹp: Anh có một phong cách sống khiến mọi người phải nể trọng. Tinh thần thái độ làm việc của anh thật nghiêm túc, chính xác, khoa học và nó đã trở thành phong cách sống của anh.
- => Anh thanh niên là đại diện tiêu biểu cho thanh niên Việt Nam, hăng say làm việc, hết mình cống hiến cho dân tộc, cho đất nước

3. Kết bài: Cảm nhận chung về anh thanh niên